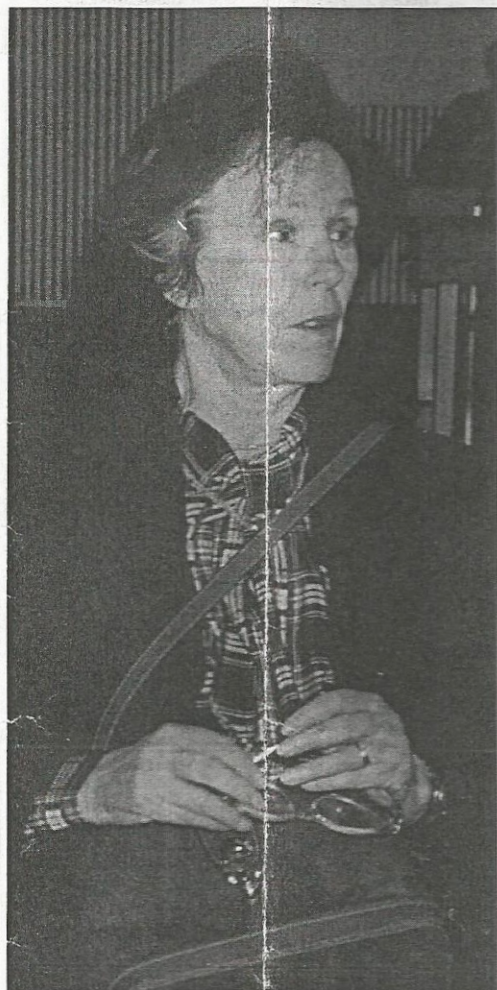

Studia Generalia -luentosarjassa Helsingissä:

Krohnin suvun tarunomaista aikakautta Kiiskilän kartanossa liki puoli vuosisataa

Filosofian maisteri Anna-Liisa Rekola kertoi luennossaan Krohnien ajasta Kiiskilän kartanossa.

Kiiskilä on yksi harvoja Viipurin lähistöllä sijainneita kartanoita, joka on säilynyt edes joten kuten ajan myrskyissä näihin aikoihin asti. Kartano toimii nykyisin Viipurin laivatelakan nuorisoleirinä.

Millaista oli elämänmeno noissa maisemissa yli sata vuotta sitten kertoi filosofian maisteri **Anna-Liisa Rekola** Torkkelin Killan Studia Generalia -luentosarjaan kuuluvassa esityksessään Krohnien Kiiskilä. Tilaisuus oli totunnaiseen tapaan Helsingin aikuisopiston juhlasalissa 24. maaliskuuta.

– Krohneille Kiiskilän hovi kuului tarkkaan ottaen vuodesta 1844 vuoteen 1889. Vuonna 1844 *Leopold Krohn* osti tai peri sen appiukoltaan *Friedrich Dannenbergilta* ja jälkimmäisenä vuonna 1889 myi sen pois poikansa *Juliuksen* surullisen hukkumistapauksen johdosta.

– Siis 45 vuotta tämä tarunomainen, kesäinen paratiisi oli olemassa. Tänä aikana Kiiskilän hovi oli *Julia Dannenbergin* ja *Leopold Krohnin* hallinnassa.

Näin johdatti Anna-Liisa Rekola kuulijat Krohnien kuuluisaan Kiiskilään ja jatkoi esitystään valottamalla ensin kummankin sukuhaaran taustaa. Rekola itse kuuluu Krohneihin. *Helmi Krohn* on hänen isoäitinsä ja *Aino Kallas* isotäti.

– Julian isän *Friedrich Dannenbergin* suku oli Saksasta. Suvun esi-isä oli pelimanni *Jakob*, jonka kerrotaan toimineen Viipurin ratsuväkirykmentin trumpetinsoittajana. Hänen pojanpojallansa *Friedrich Dannenbergilla* (1781–1860) meni hyvin, maallinen mammona karttui ja hän osti itselleen Kiiskilän tilan, jonka nimi oli asia-

kirjoissa ensimmäistä kertaa vuonna 1562.

– Dannenberg rakensi entisen rakennuksen tilalle uuden kauniin kartanon senaikaisen Viipurin ympäristön kartanoiden tyylillä. Kiiskilän piirustukset teki ranskalainen arkkitehti *Villier*.

Kuvatessaan rakennustyyliä Anna-Liisa Rekola totesi muun muassa, että pääjulkisivun keskikohdalla oli doorilainen pylväikkö ja sen yläpuolella päätykolmio puolipyöreine ikkunoineen.

– Tämä puolipyöreä ikkuna, joka on esimerkiksi Kiiskilässä mutta ei Saarelassa, on kuitenkin pietarilainen elementti. Se lisää talon juhlavuutta.

– Kaikki rakennukset olivat puusta ja niissä käytettiin punahonkaa. Kiiskilässä hirsiseinä oli vuorattu tasaponttisella laudalla ja kitattu, jotta syntyisi sileä seinäpinta.

– Kiiskilässä oli edessä kuusi pylvästä. Niitä ei ollut tehty hongista, jotka olisivat rapistuneet, vaan kapeista laudoista, jotka päällystettiin kankaalla ja marmoroitiin. Rakennuksen pohjakaava oli suoraakiteen muotoinen.

– Kiiskilä sijaitsee noin 16 kilometrin päässä Viipurista, vesitse 10 kilometriä. Lahden perukkaan laskee Kiiskijoki, josta kartano sai nimensä. Saaria lahden edessä on muun muassa Suonion saari, jota Julius Krohn käytti runoilijanimenään, sekä *Zilliacusten* Hapensaari.

– Tila oli suuri – kaiken kaikkiaan 1 000 tynnyrialaa, mikä vastaa noin 500 hehtaaria. Puiston ja puutarhan osuus oli yhteensä noin 80 tynnyrialaa.

Anna-Liisa Rekolan kertoman mukaan Kiiskilässä vietettiin hilpeää elämää; naamiaisia, tanssiaisia, tehtiin hevosretkiä. Sen ajan Viipurin ympäristö oli Pietarin läheisyyden ansiosta vaurasta. Puhuttiin saksaa, ranskaa, englantia, venäjää, italiaa, suomea ja ruotsia.

– Tällaisista oloista oli Julia Dannenberg kotoisin. Hänen miehensä Leopoldin puolelta suku oli tullut Pommerista Rugenin saarelta. Kantaisa oli *Abraham* (1766–1827), jonka kuudesta pojasta ainoastaan Leopold tuli Suomeen.

Julia Dannenberg ja Leopold menivät naimisiin 15.7.1834 Julian ollessa 16-vuotias ja Leopoldin 28-vuotias.

Sukuselvityksestä ilmenee edelleen, että avioliitosta syntyi useita lapsia, joista Julius ja Leopold olivat merkittäviä suomalaisen sukuhaaran edustajia.

Lempeäksi ja vilkkaaksi luonnehdittu Julius oli naimisissa kaksi kertaa. Ensimmäisestä avioliitosta olivat *Kaarle*, *Ilmari* ja *Helmi* sekä toisesta *Aino* ja *Aune*.

– Vaikka elämä Kiiskilän

hovissa oli kesäistä ja aurinkoista, piti Mummeli eli Julia ankan kurin. Joka sunnuntai oli oltava mukana kotihartaudessa, ja ruokailuaikoja noudatettiin täsmällisesti. Ruokaa saatiin vähän, koska se teki lapset uskomuksen mukaan tyhiksi.

– Ilmapiiri oli kodikas. Usein iltaisin luettiin kirjoja, pelattiin korttia, isoäiti soitti tanssimusiikkia, ja tädit opettivat tanssimaan. Kun oltiin erillään, kirjoitettiin kirjoitettiin koko ajan, kertoi Anna-Liisa Rekola Kiiskilän elämäntavoista.

Surullinen loppu

– Kultahäitä vietettiin vuonna 1884. Silloin oli vielä kaikki hyvin, mutta pian sen jälkeen Mummeli tuli sairaaksi, ja 1888 Julius hukkuu – Kiiskilä myytiin.

Krohnien osalta Kiiskilän tarina loppuun tähän. Jatkajaksi tuli *Wilhelm Breitenstein*, joka osti kartanon 1897 ja piti sitä hallussaan 20 vuotta.

– Kahdesta veljeksestä Juliusesta ja Leopoldista ovat lähtöisin kaikki Suomessa olevat Krohnit, *Kurki-Suoniot* ja *Korosuot*. Yhteensä sukua on yli 300.

Maisteri Anna-Liisa Rekolan esitys päättyi toteamukseen, että tulevaisuus ei näytä huonolta. On paljon nimekkäitä sukulaisia, hyvin nuoria ja lisäksi naisia; *Inari*, *Leena*, *Irina* puhumattakaan eri sukunimillä olevista miehistä.

Erkki Puntari